

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та спортивних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту культури і мистецтв

Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та сучасність хореографічного мистецтва

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва)

освітня-програма/програми Хореографія

(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту культури і мистецтв

«29» серпня 2025 р.

Голова Олександр РУДЕНКО

Суми – 2025

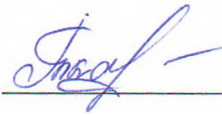
Розробники:

1. Ткаченко Ірина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри хореографії та спортивних дисциплін.
2. Максименко Анатолій Іванович – старший викладач кафедри хореографії та спортивних дисциплін.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та спортивних дисциплін.

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувача кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент Ірина ТКАЧЕНКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Магістр	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й,	
		Семестр	
2-й,			
Лекції			
4 год.			
Практичні, семінарські			
34 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
80 год.			
Консультації:			
2 год.			
Загальна кількість годин – 120			Вид контролю: Залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія та сучасність хореографічного мистецтва» має на меті сформувати в здобувачів магістерського рівня фахову обізнаність щодо історичного поступу та сучасного стану хореографічного мистецтва, розвинути вміння здійснювати критичний аналіз хореографічних явищ у контексті культурно-історичних процесів, а також поглибити розуміння трансформацій хореографії в європейському та світовому мистецькому просторі.

Дисципліна передбачає такі завдання, як: ознайомити здобувачів з основними етапами розвитку хореографічного мистецтва від витоків до сучасності; розкрити характерні особливості різних стилів, жанрів і форм хореографії у визначених історичних періодах; вивчити творчість ключових постатей у сфері хореографії, які вплинули на формування сучасних напрямів; проаналізувати взаємозв'язки хореографії з іншими видами мистецтва, філософією, культурою та суспільними процесами; формувати навички системного аналізу хореографічних явищ та інтерпретації сучасних хореографічних тенденцій; сприяти розвитку дослідницьких здібностей у вивченні та осмисленні історичних джерел та мистецьких текстів.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Історія та сучасність хореографічного мистецтва» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія»:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі хореографії у процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. **ЗК1.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК2.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність). **ЗК4.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань). **СК1.** Усвідомлення місця та ролі хореографічної культури у сучасному соціокультурному просторі, здатність виявляти новітні тенденції та перспективні напрями розвитку хореографії. **СК2.** Здатність виявляти та вирішувати проблеми (дослідницькі, творчі, організаційні) у сфері фахової діяльності. **СК3.** Здатність здійснювати дослідницьку діяльність у сфері хореографії. **СК4.** Здатність до художньо-критичної діяльності у сфері хореографії. **СК10.** Усвідомлення синтетичної природи хореографічного мистецтва та багатоманітності його можливих зв'язків з іншими мистецтвами у хореографічному творі.

1. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: передумовою вивчення дисципліни є базові знання з таких дисциплін, як: «Історія хореографічного мистецтва», «Історія та культура України», «Філософія», а також знання, уміння, навички з дисциплін хореографічного циклу (Теорія та методика викладання класичного танцю, Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю, Теорія та методика викладання українського народного танцю, Теорія та методика викладання сучасного танцю) відповідно до освітньо-

професійної програми «Хореографія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Постреквізити: у подальшому навчанні та професійній діяльності дисципліна «Історія та сучасність хореографічного мистецтва» забезпечує поглиблене розуміння контексту та основ дослідження сучасних хореографічних тенденцій; застосування здобутих знань у практиці створення авторських хореографічних проєктів; аналітичне мислення в мистецько-освітній та науково-дослідницькій діяльності; використання історико-теоретичного підґрунтя у підготовці магістерської роботи; підготовка до викладання дисциплін історико-теоретичного циклу у вищій школі. Також, дисципліна є вагомою для подальшого опанування таких освітніх компонентів, як «Філософія мистецтва», «Мистецтво балетмейстера», а також під час проходження практичної підготовки, зокрема «Асистентської (педагогічної) практики хореографа» та «Виробничої (хореографічної) практики за фахом».

2. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Історія та сучасність хореографічного мистецтва»: **ПРН1.** Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для провадження педагогічної, адміністративно-управлінської, балетмейстерської, науково-дослідної діяльності в сфері хореографії. **ПРН2.** Адаптуватися та діяти в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, генерувати нові ідеї задля вирішення проблемних ситуацій. **ПРН4.** Використовувати комунікаційні технології для професійних контактів, брати участь у дискусіях з проблем розвитку мистецтва та освіти. **ПРН6.** Виявляти тенденції та перспективи розвитку хореографічної культури у процесі аналітичного осмислення подій та фактів минулого та сучасності. **ПРН7.** Виявляти дослідницькі, балетмейстерські, організаційні, педагогічні проблеми у процесі фахової діяльності, причини їх виникнення, розробляти програми їх вирішення. **ПРН8.** Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі аналізу феноменів хореографічної культури. **ПРН9.** Володіти навичками художньо-критичного осмислення явищ хореографічної культури сучасності в контексті загальнономистецького поступу. **ПРН12.** Сприяти різнобічному розвитку здобувачів освіти, використовуючи мистецько-педагогічний потенціал хореографічного мистецтва. **ПРН15.** Реалізовувати творчий задум з урахуванням синтетичної природи хореографічного мистецтва та поліваріативності його поєднання з різними видами мистецтв. **ПРН20.** Популяризувати хореографічне мистецтво у процесі різноаспектної художньо-просвітницької діяльності.

Деталізований розподіл балів:

Поточний контроль 75 балів	
Тема / Розподіл балів	Максимум балів
Розділ 1. Хореографічне мистецтво: від витоків до сьогодення	
Тема 1.1. Витоки та етапи становлення хореографії у контексті світової культури: - активна участь на занятті – 2 бали; - відповіді на питання – 3 бали;	5 балів
Тема 1.2. Трансформація хореографічного мистецтва у XX–XXI століттях: - активна участь на занятті – 2 бали; - відповіді на питання – 3 бали.	5 балів
Тема 1.3. Первісні форми танцю: - презентація з аналізом одного обрядового танцю різних етносів – 3 бали; - відповіді на питання – 2 бали.	5 балів
Тема 1.4. Антична хореографія: - участь в обговоренні – 2 бал; - огляд античної хореографії – 3 бали.	5 балів
Тема 1.5. Танці Середньовіччя: - активність у дискусії – 2 бали; - підготовка презентації – 3 бали.	5 балів
Тема 1.6. Ренесансна хореографія: - доповідь на тему – 3 бали; - відповіді на питання – 2 бали.	5 балів
Тема 1.7. Танці бароко: - підготовка есе та його презентація – 3 бали; - участь в обговоренні – 2 бали.	5 балів
Тема 1.8. Танцювальна культура доби класицизму: - підготовка презентації та виступ – 3 бали; - участь в обговоренні, відповіді на питання – 2 бали.	5 балів
Тема 1.9. Романтизм у хореографії: - презентація: аналіз балету «Жизель» - 3 бали; - участь в обговоренні, відповіді на питання – 2 бали.	5 балів
Тема 1.10. Хореографія України (XIX – поч.XX ст): - опис однієї з ранніх форм українського сценічного танцю – 3 бали; - участь в обговоренні, відповіді на питання – 2 бали.	5 балів
Тема 1.11. Хореографія модерну: - підготовка презентації та виступ – 3 бали; - участь в обговоренні, відповіді на питання – 2 бали.	5 балів
Тема 1.12. Постмодерн у хореографії: - створення постмодерного номеру (етюд) – 3 бали; - участь в дискусії – 2 бали.	5 балів
Тема 1.13. Контемпорарі денс: - опис та презентація сучасної школи/автора – 3 бали; - участь в обговоренні – 2 бали.	5 балів
Тема 1.14. Українська хореографія XX – XXI ст.: - підготовка та презентація теми: «Сучасний український хореограф, який мене надихає» - 8 балів; - участь в обговоренні – 2 бали.	10 балів
Підсумковий контроль – 25 балів (залік)	
Відповіді на теоретичні питання – 20 балів; Відповіді на додаткові питання – 5 балів.	25 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

- Згідно Положенню про порядок визнання результатів навчання, здобутих у формі неформальної та інформальної освіти Навчально-наукового інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти відповідно до порядку визначеного законодавством. З відповідним положенням можна ознайомитися на сайті Навчально-наукового інституту культури і мистецтв.

Критерії оцінювання результатів неформальної та/або інформальної освіти

Форма роботи	Кількість балів
Гран-прі у Міжнародних конкурсах	10
Гран-прі у Всеукраїнських конкурсах	5
Лауреат I-III ступеня у Міжнародних конкурсах	7
Лауреат I-III ступеня у Всеукраїнських конкурсах	4
Публікації у закордонному фаховому виданні	10
Публікації у фаховому виданні	7
Публікації у не фаховому виданні	5
Участь у конференціях різного рівня	5
Призові місця за участь в університетських конкурсах наукових робіт	3
Призові місця за участь у Всеукраїнських конкурсах наукових робіт	4
Призові місця за участь у Міжнародних конкурсах	5

наукових робіт	
Студентська монографія за підсумками магістерської або бакалаврської роботи	6
Наукова робота у співавторстві	7
Предметна університетська олімпіада	3
Предметна Всеукраїнська олімпіада	4
Предметна Міжнародна олімпіада	5
Сольний концерт	10
Персональна виставка	10
Участь у виставках різного рівня (дизайн, проектування тощо)	4
Музейна діяльність	7
Громадська діяльність за фаховою підготовкою	3
Скайп-лекція/конференція	2

4. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль: усне опитування за матеріалом лекцій і практичних занять; перевірка есе, презентацій; оцінювання участі в семінарах, дискусіях, обговореннях; проміжні презентації з тем практичних завдань.

Підсумковий контроль: іспит (усна форма) із питаннями змісту дисципліни.

Методи навчання: інформаційно-рецептивні (лекції з елементами візуального супроводу (відео, презентації, фрагменти вистав); демонстрація фрагментів хореографічних творів різних історичних періодів; робота з ілюстративними, текстовими та мультимедійними джерелами); репродуктивні (підготовка та захист доповідей за заданими темами; написання есе); проблемно-пошукові (постановка проблемних питань на семінарах; дослідницько-аналітичні завдання за темами сучасної хореографії); дискусійно-діалогові (обговорення спірних питань щодо класифікацій, художніх напрямів, авторських підходів; круглі столи або дебати з питань розвитку сучасної хореографії; метод «кейс-стаді» – розбір реальних прикладів або творчих кейсів хореографів ХХ–ХХІ ст.); творчо-продуктивні (розробка міні-проектів або ескізів сучасних танцювальних творів на основі історичних стилів; створення презентацій, відеоколажів; аналіз сценічної мови через призму історії танцю).

5. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Хореографічне мистецтво: від витоків до сьогодення.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Хореографічне мистецтво: від витоків до сьогодення.

Тема 1.1. Витоки та етапи становлення хореографії у контексті світової культури (Первісний танець як ритуал. Хореографія античності: Греція і Рим.

Танцювальна культура Середньовіччя та Ренесансу. Роль танцю в культурі бароко та класицизму).

Тема 1.2. Трансформація хореографічного мистецтва у XX–XXI століттях (Становлення модерну, неокласики та постмодерну. Сучасні напрями: контемпорарі, фізичний театр, site-specific dance. Інтеграція технологій у хореографію. Хореографічне мистецтво в добу глобалізації).

Тема 1.3. Первісні форми танцю (Танці обряди, ритуал, тотем).

Тема 1.4. Антична хореографія (Мистецтво танцю в Давній Греції та Римі).

Тема 1.5. Танці Середньовіччя (Хореоманія. Церковна заборона. Мирські танці).

Тема 1.6. Ренесансна хореографія (Придворний танець. Перші трактати).

Тема 1.7. Танці бароко (Шляхетні бали. Король Людовик XIV. Академія танцю).

Тема 1.8. Танцювальна культура доби класицизму (П'єр Бошан. Структура па. Зародження балету).

Тема 1.9. Романтизм у хореографії (Балетний театр. Образ жінки-ефемери).

Тема 1.10. Хореографія України (XIX – поч.XX ст) (Народна традиція. Сценічна інтерпретація).

Тема 1.11. Хореографія модерну (Айседора Дункан. Луї Фуллер. Мері Вігман).

Тема 1.12. Постмодерн у хореографії (Провідні постаті. Концепція «відсутності центру»).

Тема 1.13. Контемпорарі денс (Історія і техніка. Європейські школи).

Тема 1.14. Українська хореографія XX – XXI ст. (Від Вірського до сучасного незалежного танцю)

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.
Розділ 1. Хореографічне мистецтво: від витоків до сьогодення												
Тема 1.1. Витоки та етапи становлення хореографії у контексті світової культури	6	2				4						
Тема 1.2. Трансформація хореографічного мистецтва у XX–XXI століттях	6	2				4						
Тема 1.3. Первісні форми танцю (Танці обряди, ритуал, тотем).	8		2			6						

Тема 1.4. Антична хореографія (Мистецтво танцю в Давній Греції та Римі).	8		2			6						
Тема 1.5. Танці Середньовіччя.	8		2			6						
Тема 1.6. Ренесансна хореографія	8		2			6						
Тема 1.7. Танці бароко	8		2			6						
Тема 1.8. Танцювальна культура доби класицизму	8		2			6						
Тема 1.9. Романтизм у хореографії	10		4			6						
Тема 1.10. Хореографія України (XIX – поч.XX ст).	10		4			6						
Тема 1.11. Хореографія модерну	10		4			6						
Тема 1.12. Постмодерн у хореографії	10		4			6						
Тема 1.13. Контемпорарі денс	10		4			6						
Тема 1.14. Українська хореографія XX – XXI ст.	10		2		2	6						
Усього годин	120	4	34		2	80						

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.1. Витоки та етапи становлення хореографії у контексті світової культури	2	
2	Тема 1.2. Трансформація хореографічного мистецтва у XX–XXI століттях	2	
Разом		4	

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.3. Первісні форми танцю (Танці обряди, ритуал, тотем).	2	
2	Тема 1.4. Антична хореографія	2	
3	Тема 1.5. Танці Середньовіччя	2	
4	Тема 1.6. Ренесансна хореографія	2	
5	Тема 1.7. Танці бароко	2	
6	Тема 1.8. Танцювальна культура доби класицизму	2	
7	Тема 1.9. Романтизм у хореографії	4	
8	Тема 1.10. Хореографія України (XIX – поч.XX ст).	4	
9	Тема 1.11. Хореографія модерну	4	
10	Тема 1.12. Постмодерн у хореографії	4	
11	Тема 1.13. Контемпорарі денс	4	
12	Тема 1.14. Українська хореографія XX – XXI ст.	2	
Разом		34	

Теми до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.1. Витоки та етапи становлення хореографії у контексті світової культури	10	
2	Тема 1.2. Трансформація хореографічного мистецтва у XX–XXI століттях	10	
3	Тема 1.3. Первісні форми танцю (	10	
4	Тема 1.4. Антична хореографія	10	
5	Тема 1.5. Танці Середньовіччя	10	
6	Тема 1.6. Ренесансна хореографія	10	
7	Тема 1.7. Танці бароко	10	
8	Тема 1.8. Танцювальна культура доби класицизму	10	
9	Тема 1.9. Романтизм у хореографії		
10	Тема 1.10. Хореографія України (XIX – поч.XX ст).	10	
11	Тема 1.11. Хореографія модерну	10	
12	Тема 1.12. Постмодерн у хореографії	4	
13	Тема 1.13. Контемпорарі денс		
14	Тема 1.14. Українська хореографія XX – XXI ст.		
Разом		110	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Ткаченко І. Історія хореографічного мистецтва: навчальний посібник. Суми: ФОП «Цьома С. П.». 2024. 118 с.

2. Ткаченко І. О. Танцювальне мистецтво Китаю: історико-теоретичний екскурс. Сучасна мистецька освіта: теоретико-практичний дискурс. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». 2023. 392 с. (С. 269 – 295).

3. Ткаченко І. О. Розвиток вищої хореографічної освіти в Німеччині (друга половина XX – початок XXI століття): монографія. Суми: ФОП Цьома С. П. 2023. 244 с.

4. Ткаченко І., Єпіфанов І. Тенденції та перспективи розвитку народного хореографічного мистецтва України. *Мистецькі пошуки*. 2021. № 1. № 13. С. 90–95.

5. Ткаченко І. О. Балетмейстерська діяльність Іржи Кіліана: від балетної сцени до кінотанцю. *Вісник КНУКиМ. Серія: «Мистецтвознавство»*. 2021. Випуск 45. С. 218–223.

6. Tkachenko I. O. The Choreographer as the Creator of Dance Performance. Performing Arts in the Context of European Traditions: Historical Development, Cultural Aspects and Modern Trends: Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing». 2025. P. 168 – 186. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/587/15803/33342-1>

Додаткові:

7. Колногузенко Б. Види мистецтва та хореографії. Харків: ХДАК. 2014.

8. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи XX ст. Х.: ХДАК. 2007. 344 с.

9. Чепалов О.І. Хореологія: статті та лекції. К. 2020. 228 с.
10. Шариков Д. Класифікація сучасної хореографії: монографія. Київ. 2008. 168 с.
11. Шариков Д. Теорія, історія та практика сучасної хореографії. [Генезис і класифікація сучасної хореографії – напрями, стилі, види.]. К.: КиМУ. 2010.
12. Шариков, Д. Хореографія: навчальний посібник для студентів ВНЗ «Театральне мистецтво». К. : КиМУ. 2011.

**Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)**

Обладнання для дисципліни «Історія та сучасність хореографічного мистецтва»: навчальна аудиторія, комп'ютер, мережа Internet, а також танцювальна зала, обладнана дзеркальною стінкою, станком, магнітофон, фортепіано.

В умовах дистанційного формату навчання, використовується платформа Moodle, електронна пошта, а також допоміжні програми (Viber, Zoom, WeChat).